

september 2025

CREATIEF MET PAR

Kunstzinnige training voor participatief actieonderzoek

Leyden Academy

ON VITALITY AND AGEING

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Leerdoelen	5
Programma lesdag 1	6
Programma lesdag 2	7
Programma lesdag 3	8
Terugkomdag	10
Samenvatting	11
Docenten	12
Overige informatie	13

Inleiding

Participatief werken in onderzoeken en projecten is bij Leyden Academy een leidend principe. Hoe doe je dat op een goede en ethische manier? En wat is de waarde van creatieve en kunstzinnige methoden? Je hoort het tijdens de kunstzinnige training participatief actieonderzoek (PAR) die we in najaar 2025 in Leiden geven. De training is ingebed in onze eigen onderzoekservaringen en die van collega's, en is uit de praktijk gegrepen en realistisch.

In de training staat onderzoek met mensen centraal. Zij worden niet alleen actief betrokken in het onderzoek, maar co-creëren kennis met elkaar.

Machtsverhoudingen in onderzoek verschuiven daarmee van de onderzoeker als expert naar een meer gelijke verhouding tussen onderzoekers en co-onderzoekers. Participatief onderzoek is gericht op sociale verandering, en wil dus verder gaan dan het beschrijven of interpreteren van de werkelijkheid.

De training start met hoe je anderen meeneemt in de benadering en het proces kunt opstarten en organiseren, tot en met het genereren van bevindingen en zorgen voor impact en verandering. Het betrekken van kunstenaars in al deze stappen kan een grote meerwaarde hebben. Ingewikkelde issues en struikelblokken (zoals opgelegde grenzen en eisen, frustraties, weerstanden, schaarste en conflicten) komen uitgebreid aan de orde.

Ik heb deze training gevolgd om het actieonderzoek in mijn project theoretisch te ondersteunen. Het bood meer dan ik had verwacht: naast nuttige theorieën ontdekte ik praktische, creatieve methoden die ik meteen in mijn werk kon gebruiken.

Het was ook waardevol om in contact te komen met andere onderzoekers die geïnteresseerd zijn in actieonderzoek. Hun enthousiasme en ideeën blijven erg inspirerend. Deze training is zeker een aanrader voor iedereen die actief of geïnteresseerd is in actieonderzoek.

Deelnemer

Leerdoelen

De training helpt om onderzoek met mensen vorm te geven, te organiseren en om binnen het onderzoek samen in actie te komen en te handelen ten behoeve van sociale verandering. De training biedt een kompas en geeft praktische handvatten om te navigeren door het onderzoeksproces. Het maakt je gevoelig voor de complexe relationele en ethische issues die mensen doormaken, en je rol en verantwoordelijkheden als onderzoeker. Ook bieden de docenten creatieve en kunstzinnige methoden en praktische voorbeelden om participatie in onderzoek vorm te geven.

Voor wie en door wie?

Ben je (junior) onderzoeker? Dan is deze training geschikt voor jou.

Prof. dr. Tineke Abma en dr. Barbara Groot ontwikkelden jaren geleden de PAR-training om de basisprincipes op een interactieve wijze aan onderzoekers mee te geven. Inmiddels is de training uitgebreid met onder andere inzichten uit de praktijk. Deze training zal worden gegeven door Jana Kerssies en Lieke de Kock, en worden versterkt door enkele kunstenaars.

Abma · Sarah Banks · Tina Co
Dias · Wendy Madsen
Springett · Michael T. Wright

Participatory
Research for
Health and
Well-Being

LESDAG 1

Waarom zou je PAR doen?

Maandag 15 september 2025
van 09.30-16.30 uur

Programma

- 09.30-11.00 **Kennismaking**
Deelnemers maken op een laagdrempelige, interactieve manier kennis met elkaar. We verkennen gezamenlijk onze verwachtingen en ervaringen met PAR.
- 11.00-12.30 **Maak je zaak**
Prof. dr. Tineke Abma
Deze lezing biedt een inleiding op de oorsprong, principes en waarden van PAR. We onderzoeken hoe PAR zich onderscheidt van traditioneel onderzoek en waarom het relevant is in maatschappelijke contexten.
- 12.30 -13.30 Lunch
- 13.30-14.30 **Wetenschappelijke inbedding**
Jana Kerssies
Positionering van PAR binnen de bredere wetenschappelijke context van onderzoek en kennisproductie, en academische waardering van PAR.
- 14.00-16.30 **Instappen met een groep**
Marjolein Baars
Als PAR-onderzoeker stap je als het ware in het onderzoek en heb je te maken met het navigeren van onderlinge relaties. Deze workshop biedt concrete tools en inzichten. We gaan actief aan de slag met een ervaren kunstenaar.

LESDAG 2

Hoe doe je PAR?

Dinsdag 16 september 2025
van 09.30-16.30 uur

Programma

09.30-10.00 Reflectie en vragen

We starten de dag met een gezamenlijke terugblik op de voorgaande lesdag. Er is ruimte voor vragen, reflectie en het delen van eerste inzichten of dilemma's.

10.00-11.00 Organiseren van PAR

Lieke de Kock

Hoe organiseer je een PAR-traject van start tot finish? Deze sessie behandelt praktische aspecten zoals planning, rollen en het onderhouden van een gelijkwaardige samenwerking.

11.00-12.30 Casus uit de praktijk

Elena Bendien

Aan de hand van een concreet voorbeeld krijg je inzicht in hoe PAR in de praktijk vorm krijgt. Er wordt stilgestaan bij uitdagingen, leerpunten en succesfactoren.

12.30-13.30 Lunch

13.30-16.30 Workshop photovoice

Janine Schrijver

Photovoice is een participatieve methode waarbij deelnemers via fotografie hun leefwereld zichtbaar maken. In deze workshop ga je hier zelf mee aan de slag en ervaar je hoe beeldtaal kan bijdragen aan bewustwording en dialoog.

LES DAG 3

Wat levert PAR op?

Woensdag 17 september 2025
van 09.30-16.30 uur

Programma

09.30-10.00 **Reflectie en vragen**

We starten de dag met een gezamenlijke terugblik op de voorgaande lesdag. Er is ruimte voor vragen, reflectie en het delen van eerste inzichten of dilemma's.

10.00-11.15 **Kunstzinnige onderzoeksmethode:
Generatie Mixer**

Lieke de Kock

We maken samen een fantasiewereld. Hoe zou die wereld er uit zien? Deze methode stimuleert dialoog en wederzijds begrip en bevat de workshop veel aanknopingspunten en strategieën voor het begeleiden van creatieve groepsprocessen. We reflecteren gezamenlijk op hoe die creatieve strategieën ook voor een PAR proces relevant zouden kunnen zijn.

11.15-12.30 **Draagvlak en impact van PAR**

Jana Kerssies

Wat maakt PAR duurzaam en hoe zorg je dat de resultaten daadwerkelijk iets teweegbrengen? Deze sessie gaat in op het creëren van draagvlak binnen organisaties en gemeenschappen. Ook besteden we aandacht aan verandering en impact binnen PAR processen.

12.30-13.30 Lunch

LESDAG 3 (VERVOLG)

Wat levert PAR op?

Woensdag 17 september 2025
van 09.30-16.30 uur

Programma

13.30-15.30 **Ethiek van PAR**

Jana Kerssies en Lieke de Kock

Ethiek speelt een cruciale rol binnen PAR, waar machtsverhoudingen en samenwerking centraal staan. In deze interactieve sessie bespreken we morele dilemma's en ethische afwegingen vanuit de praktijk. Deze sessie bevat tevens een videobijdrage van Barbara Groot.

15.00-16.30 **Disseminatie van PAR**

Jana Kerssies en Lieke de Kock

Hoe deel je de resultaten van PAR op een manier die impactvol en toegankelijk is voor alle betrokkenen? Deze sessie biedt creatieve en inclusieve strategieën voor het verspreiden van opbrengsten.

TERUGKOMDAG

Delen van PAR

Dinsdag 27 november 2025
van 09.30-16.30 uur

Programma

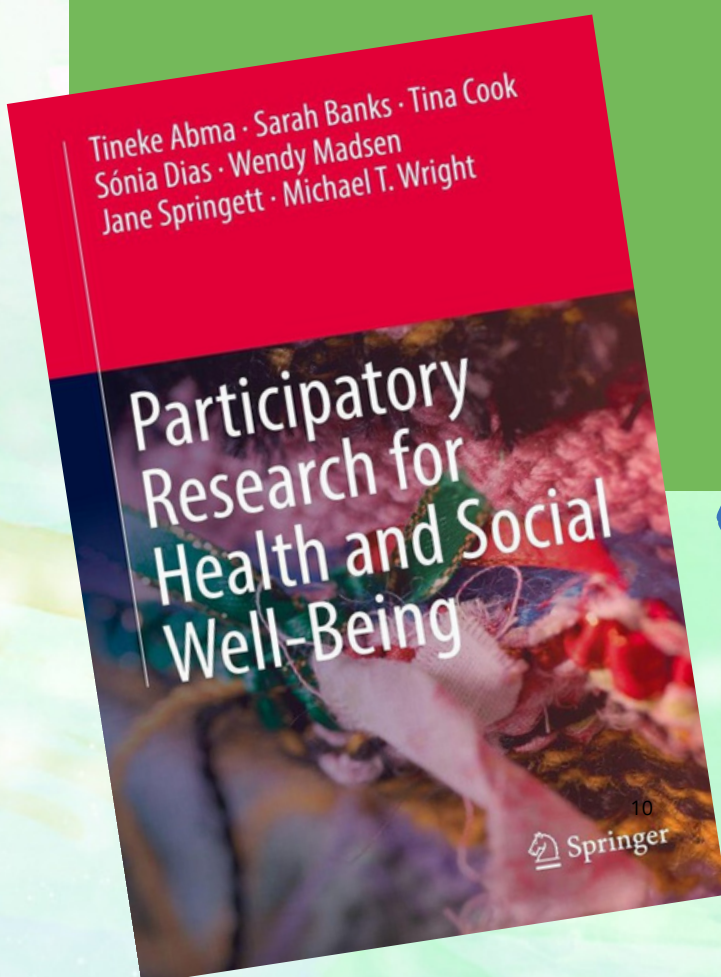
- 09.30-10.30 **Welkom en introductie**
We starten de dag met een korte terugblik op de eerste drie cursusdagen. Er is ruimte om ervaringen uit te wisselen en de verwachtingen voor de dag te delen.
- 10.30-12.00 **Publicatie en disseminatie**
Lieke de Kock
Hoe vertaal je de opbrengsten van PAR naar verschillende vormen van publicatie? Deze sessie biedt handvatten om onderzoeksresultaten op toegankelijke én wetenschappelijk verantwoorde wijze te verspreiden.
- 12.30-13.30 Lunch
- 13.30-15.30 **Vormgegeven op basis van behoeften**
Het middagprogramma sluit aan op de vragen, thema's en praktijkervaringen die leven bij de deelnemers. Denk aan verdieping, intervisie of verdere methodische ondersteuning. We bepalen de invulling hiervan na de eerste drie cursusdagen.
- 15.30-16.30 **Feestelijke uitreiking certificaten**
We sluiten de cursus feestelijk af met de uitreiking van de certificaten. Een moment om gezamenlijk terug te kijken en ieders inzet en ontwikkeling te vieren.

Samengevat

Drie cursusedagen op 15, 16 en 17 september
en een terugkomdag op 27 november 2025

Inclusief

- Catering tijdens de vier lesdagen
- Tools, video's, achtergrondliteratuur en opdrachten
- Certificaat van deelname
- Het boek *Participatory research for health and social well-being*

Docenten

Jana Kerssies

Promovendus, Leyden Academy on Vitality and Ageing

Jana voert op participatieve en creatieve wijze onderzoek uit met ouderen. Jana is betrokken bij het project Seksualiteit en intimiteit op latere leeftijd en het project (G)Oud in de Wijk.

Lieke de Kock

Promovendus, Leyden Academy on Vitality and Ageing

Lieke is projectleider van Generatie Mixer, waar basisschool-leerlingen en ouderen, onder begeleiding van kunstenaars, fantasiewerelden tot leven brengen.

Prof. dr. Tineke Abma

Directeur-bestuurder, Leyden Academy on Vitality and Ageing

Tineke is bijzonder hoogleraar Ouderenparticipatie en bijzonder hoogleraar Kunst en zorg. Al ruim 25 jaar doet Tineke onderzoek naar patiënt- en burger-participatie, langdurige zorg, ethiek en diversiteit. Dit alles vanuit het perspectief van de oudere zelf.

Dr. Elena Bendien

Senior onderzoeker, Leyden Academy on Vitality and Ageing

Elena richt zich op de sociale, culturele, gender- en sekse-gebonden aspecten van het ouder worden. Zij ziet een grote toegevoegde waarde in intersectioneel, arts-based en participatief actieonderzoek.

Marjolein Baars

Theatermaker

Marjolein haar passie is theater maken, lesgeven en creativiteit in de ruimste zin des woords. Ze faciliteert daarbij fundamentele veranderingsprocessen, zowel op de theater- als op de werkvloer en in het dagelijkse leven.

Janine Schrijver

Fotograaf

Janine onderzoekt de relatie tussen mensen en hun complexe leefwereld. Fotografie is haar medium, met de camera als instrument om van binnenuit naar buiten te kijken of van buiten naar binnen te spiegelen op onze menselijke natuur.

Overige informatie

Data, studiebelasting en kosten

Doe mee aan de vierdaagse training in het Poortgebouw te Leiden op maandag 15 t/m woensdag 17 september 2025 van 09.30 tot 16.30 uur. Er is tevens een terugkomdag op 27 november 2025. De studiebelasting is ca. 30 uur. We hebben ruimte voor maximaal 20 deelnemers. De kosten voor deelname zijn 1.850,- euro excl. 21% btw en inclusief catering, tools, literatuur, video en opdrachten.

Heb je inhoudelijke vragen? Neem dan contact op met Lieke de Kock via kock@leydenacademy.nl. Wil je meedoen? Meld je dan aan bij Jacqueline Leijs via leijs@leydenacademy.nl of bel 071-5240960.

Locatie

Alle sessies zullen plaatsvinden in de collegezaal van Leyden Academy on Vitality and Ageing, ruimte 0.15, Poortgebouw ingang Zuid, Rijsburgerweg 10, 2333 AA Leiden.

Disclaimer

Dit document is onderhevig aan veranderingen. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de informatie in dit document.

©2025 Leyden Academy on Vitality and Ageing

